

ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА И ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ КЪМ 31.12.2020 ГОДИНА

1. Лечебни заведения и леглови фонд

Към 31.12.2020 г. в страната функционират 342 заведения за болнична помощ с 54 216 легла, от които 320 болници с 51 991 легла (табл. 1). В сравнение с предходната година лечебните заведения за болнична помощ се увеличават с едно, а леглата в тях - с 219, или с 0.4%.

Заведенията за извънболнична помощ са 2 098 с 1 296 легла, а другите лечебни и здравни заведения - 149 с 1 935 легла.

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.2020 година

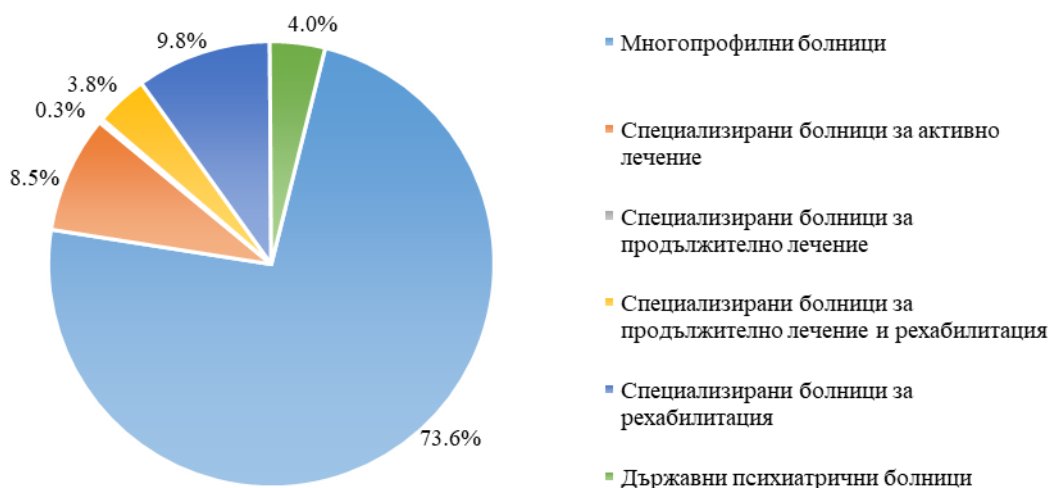
	Заведения	Легла
		(Брой)
Лечебни заведения за болнична помощ	342	54216
Болници	320	51991
Многопрофилни болници	183	38256
Специализирани болници	137	13735
Центрове за кожно-венерически заболявания	3	30
Комплексни онкологични центрове	7	1185
Центрове за психично здраве	12	1010
Лечебни заведения за извънболнична помощ	2098	1296
Диагностично-консултативни центрове	110	309
Медицински центрове	752	912
Дентални центрове	54	8
Медико-дентални центрове	50	67
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1132	-
Други лечебни и здравни заведения	149	1935
в т.ч. хосписи	48	1220

Заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани. Към 31.12.2020 г. **многопрофилните болници** са 183 с 38 256 легла, или в 57.2% от болниците е съсредоточен 73.6% от легловия им фонд в страната. Броят на леглата варира в широки граници - от 23 до 1 540. Най-голям е делът на многопрофилните болници, които към края на годината разполагат с от 100 до 299 легла - 41.0%. До 99 легла има в 37.2% от многопрофилните болници. С над 500 легла са 8.2% от този вид лечебни заведения.

Към 31.12.2020 г. **специализираните болници** са 137 с 13 735 легла. Разпределението им по видове е следното:

- за активно лечение - 74 с 4 415 легла;
- за продължително лечение - една със 145 легла;
- за продължително лечение и рехабилитация - 16 с 1 978 легла;
- за рехабилитация - 34 с 5 083 легла;
- държавни психиатрични болници - 12 с 2 114 легла.

Фиг. 1. Леглови фонд на болниците към 31.12.2020 г. по видове заведения

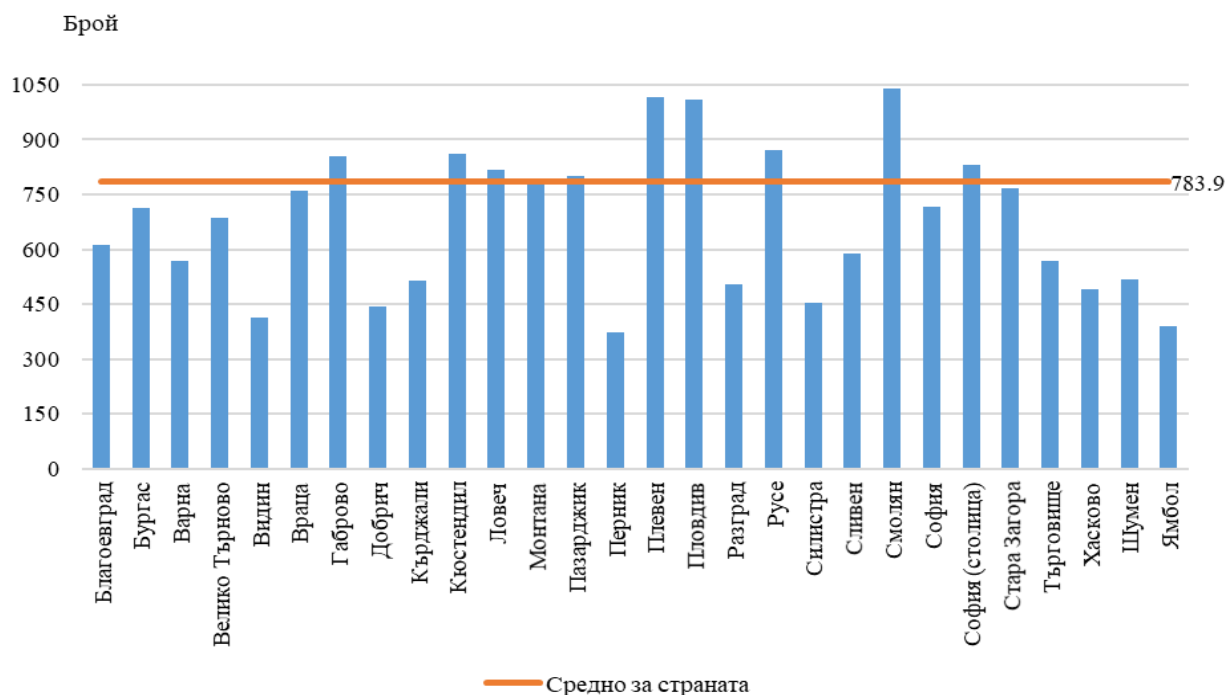
Съгласно методологическите изисквания и прилаганите хармонизирани дефиниции към заведенията за болнична помощ се отнасят и **центровете със стационар**. В края на 2020 г. те са:

- центрове за кожно-венерически заболявания - 3 заведения с 30 легла;
- комплексни онкологични центрове - 7 с 1 185 легла;
- центрове за психично здраве - 12 с 1 010 легла.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2020 г. е 783.9 на 100 000 души от населението и в сравнение с 2019 г. се увеличава със 7.1 пункта (776.8).

Най-високи са стойностите на показателя в областите Смолян (1 040.4 на 100 000 души от населението), Плевен (1 015.3) и Пловдив (1 011.0), а най-ниски са в областите Перник (371.2), Ямбол (388.0) и Видин (412.5) (фиг. 2).

Фиг. 2. Осигуреност с болнични легла на 100 000 души от населението към 31.12.2020 г. по области

Към 31.12.2020 г. **заведенията за извънболнична помощ** в страната са 2 098 с 1 296 легла за краткосрочно наблюдение и престой. В сравнение с предходната година броят на тези заведения се увеличава с 0.9%, а броят на леглата в тях - с 6.0%.

Към **други лечебни и здравни заведения** се отнасят центрите за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, центрите за трансфузионна хематология и други. В края на 2020 г. тези заведения са 149 с 1 935 легла, като най-голям е броят на хосписите - 48 с 1 220 легла. В сравнение с 2019 г. броят на леглата в други лечебни и здравни заведения се увеличава с 1.1% поради увеличаване броя легла в хосписи.

2. Медицински персонал

В края на 2020 г. на основен трудов договор в лечебните и здравните заведения в страната практикуват 29 717 лекари (табл. 2). Лекарите по дентална медицина са 7 312, като 6 454 от тях работят в практики със сключен договор с НЗОК. Медицинските специалисти по здравни грижи са 44 676, от които 29 160 медицински сестри и 3 251 акушерки.

- В заведенията за болнична помощ (болници и центрове със стационар) практикуват 17 054 лекари и 38 лекари по дентална медицина. Медицинските специалисти по здравни грижи са 26 589, от които 18 701 медицински сестри.
- В заведенията за извънболнична помощ на основен трудов договор работят 10 502 лекари и 6 905 лекари по дентална медицина, включително всички лекари (6 795) и лекари по дентална медицина (6 454), които работят в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК. В другите заведения за доболнична помощ най-голям е дялът на лекарите, работещи на основен трудов договор в медицински центрове (1 913) и в диагностично-консултативни центрове (1 383).
- В други лечебни и здравни заведения (вкл. детски ясли и кабинети в училища) към 31.12.2020 г. на основен трудов договор работят 2 161 лекари и 369 лекари по дентална медицина.

2. Медицински персонал

	2019	2020	2019	2020
	брой		на 10 000 души от населението	
Лекари	29612	29717	42.6	43.0
Лекари по дентална медицина	7376	7312	10.6	10.6
Медицински специалисти по здравни грижи	46491	44676	66.9	64.6
Фелдшери	2011	1919	2.9	2.8
Акушерки	3269	3251	4.7	4.7
Медицински сестри	30546	29160	43.9	42.2
Лаборанти (медицински и рентгенови)	6009	5909	8.6	8.5
Зъботехници	1702	1573	2.4	2.3
Други медицински специалисти	2954	2864	4.2	4.1
Население				
На един лекар	235	233	x	x
На един лекар по дентална медицина	942	946	x	x

Практикуващи лекари по пол и възраст

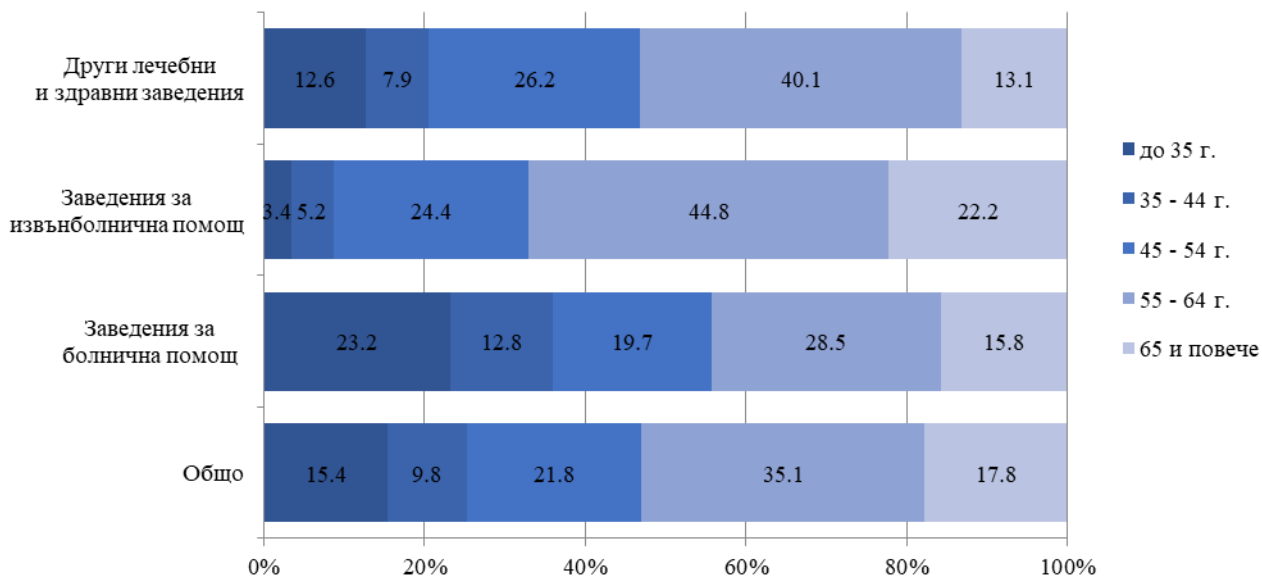
Към 31.12.2020 г. разпределението на практикуващите лекари по пол и възраст е следното:

- мъже - 13 158 (44.3%), жени - 16 559 (55.7%);
- най-голям е дялът на лекарите във възрастовата група 55 - 64 години - 10 442, или 35.1%;
- младите практикуващи лекари - на възраст до 35 години, са 4 589, или 15.4%, а най-възрастните (на 65 и повече години) - 5 299, или 17.8%.

3. Практикуващи лекари по пол и възрастови групи към 31.12.2020 година

Възраст (в навършени години)	Общо		Мъже		Жени	
	брой	относителен дял	брой	относителен дял	брой	относителен дял
Общо	29717	100.0	13158	100.0	16559	100.0
до 35 години	4589	15.4	1984	15.1	2605	15.7
35 - 44 години	2905	9.8	1278	9.7	1627	9.8
45 - 54 години	6482	21.8	3086	23.5	3396	20.5
55 - 64 години	10442	35.1	4636	35.2	5806	35.1
65 и повече години	5299	17.8	2174	16.5	3125	18.9

Фиг. 3. Практикуващи лекари на основен трудов договор по видове заведения и възрастови групи към 31.12.2020 година

www.nsi.bg

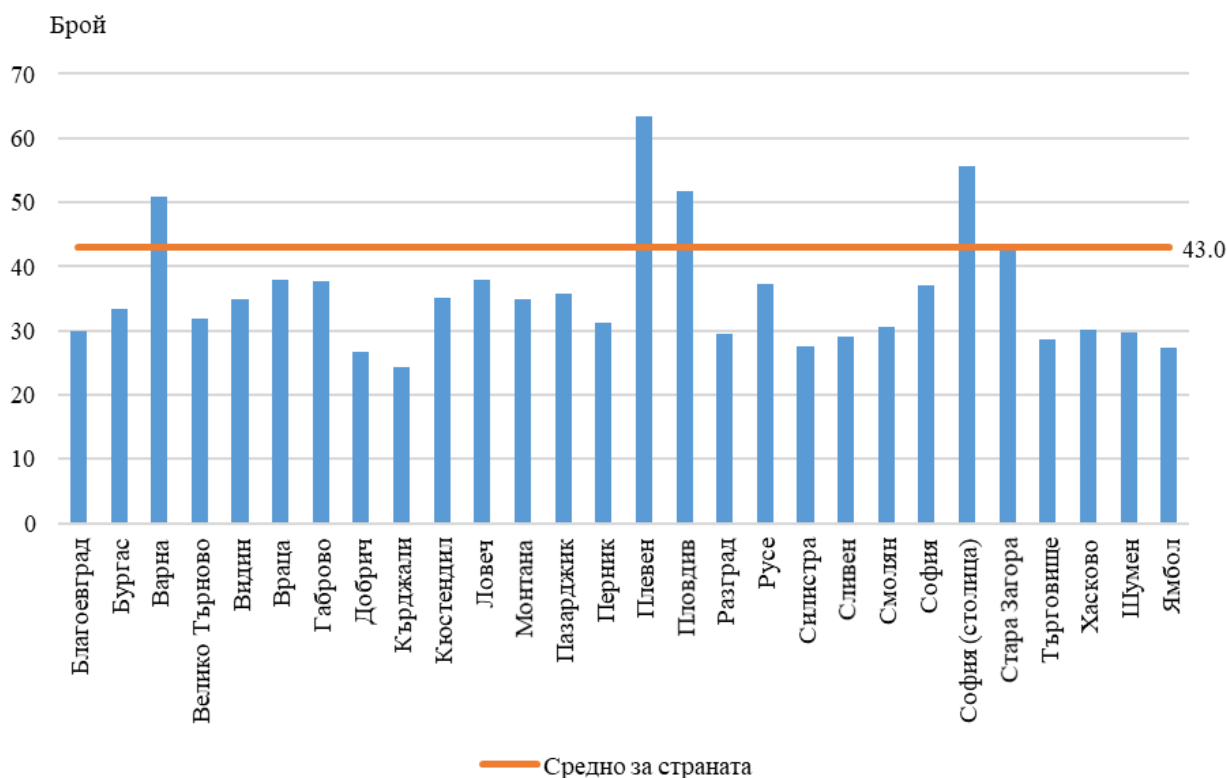
Лекари по специалности

В структурата на лекарите по специалности¹ най-голям е дялът на общопрактикуващите - 4 015, или 13.5% от всички лекари в страната, следвани от практикуващите кардиология - 6.2%, акушерство и гинекология - 5.9%, анестезиология и интензивно лечение - 5.6%, хирургия - 5.1%, и нервни болести - 4.9%. Броят на лекарите, практикуващи пневмология и фтизиатрия, е 601 (2.0%), а инфекциозни болести - 233 (0.8%).

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Осигуреността с лекари в края на 2020 г. общо за страната е 43.0 на 10 000 души от населението, а с лекари по дентална медицина - 10.6. В сравнение с 2019 г. осигуреността с лекари се увеличава незначително (42.6 на 10 000 души от населението), а осигуреността с лекари по дентална медицина остава непроменена.

Фиг. 4. Осигуреност с лекари на 10 000 души от населението към 31.12.2020 г. по области

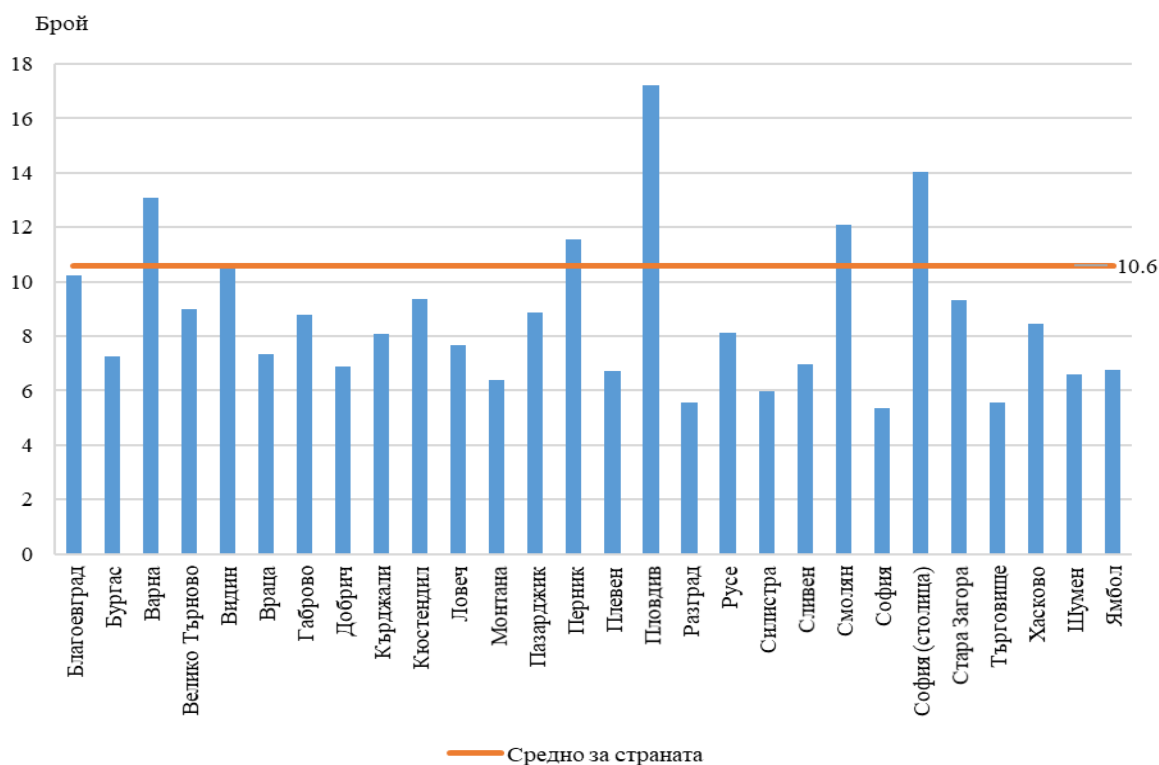
¹ Разпределението на лекарите по специалности се отнася до практикуваната специалност. Включени са и лекарите, работещи в практики за специализирана медицинска помощ. Не са разпределени лекарите, които практикуват по повече от една специалност.

www.nsi.bg

Осигуреността¹ на населението с лекари по области варира от 24.3 до 63.4 на 10 000 души, като най-висока е в областите, в чиито центрове има медицински университети и университетски болници (фиг. 4) - Плевен (63.4 на 10 000 души от населението), София (столица) (55.5), Пловдив (51.8) и Варна (50.9). Най-нисък е показателят за областите Кърджали (24.3 на 10 000 души от населението), Добрич (26.7) и Ямбол (27.3).

Осигуреността с общопрактикуващи лекари за страната е 5.8 на 10 000 души от населението. Най-висок е показателят за областите Плевен (8.1 на 10 000 души), Видин (6.9) и Кюстендил (6.8). Най-ниска е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Кърджали (3.2 на 10 000 души от населението), Търговище (4.2) и Разград (4.4).

Фиг. 5. Осигуреност с лекари по дентална медицина на 10 000 души от населението към 31.12.2020 г. по области

Осигуреността² с лекари по дентална медицина за страната е 10.6 на 10 000 души от населението. Най-висок е показателят за областите Пловдив (17.2 на 10 000 души), София (столица) (14.1), Варна (13.1) и Смолян (12.1). Най-ниска е осигуреността на населението с лекари по дентална медицина в областите София (5.4), Търговище (5.5), Разград (5.6) и Силистра (6.0 на 10 000 души от населението) (фиг. 5).

¹ При изчисляването на показателя за страната са включени лекарите, които обслужват населението на повече от една област.

² При изчисляването на показателя за страната са включени лекарите по дентална медицина, които обслужват населението на повече от една област.

Методологични бележки

Статистическото изследване на лечебните и здравните заведения осигурява информация за здравната мрежа по видове лечебни и здравни заведения и териториалното им разпределение, както и за медицинския персонал по специалности и категории. Методологията на изследването е в съответствие с методологическите указания на Евростат за практикуващите медицински специалисти.

Данните от изследването се отнасят към 31.12. на съответната година.

Легловият фонд включва броя на действително разкритите и временно закритите за срок по-малък от шест месеца легла, но не включва временно разкритите легла.

При анализ на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

При анализиране на данните за осигуреност на населението с медицинска помощ по области трябва да се имат предвид специфичните особености на медицинското обслужване. Лечебните заведения не са свързани пряко само с обслужването на населението на едно населено място или община и достъпът до медицинска помощ е свободен. Голяма част от заведенията обслужват населението на една област или група общини, а специализираните заведения обслужват населението на няколко области. Заведенията с национален обхват независимо от тяхното местонамиране обслужват населението на цялата страна.

В броя на медицинския персонал (физически лица) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената им подчиненост. Не са включени данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят непосредствено в лечебните заведения - например във фармацевтичната промишленост.

За 2010 г. има прекъсване на динамичните редове по отношение на териториалното разпределение на лекарите и лекарите по дентална медицина, както и на разпределението на лекарите по специалности. Медицинските специалисти, които работят в практики по договор с НЗОК, обслужващи повече от една област, респ. община, са включени в общия брой на медицинските специалисти за страната (областта), но не са разпределени по области (общини).

Разпределението на лекарите по специалности е в съответствие с Наредба № 1 от 22 януари 2015 г. на Министерството на здравеопазването (изм. и доп., ДВ, бр. 54 от 16 юни 2020 г.) и се отнася до практикуваната специалност. От 2010 г. лекарите, работещи в практики за специализирана медицинска помощ по договор с НЗОК, са разпределени по специалността, по която практикуват. В случай че работят по повече от една специалност, са включени в общия брой на лекарите, но не са разпределени по специалности.

Показателите за осигуреност на населението с болнични легла и с медицински специалисти са изчислени с броя на населението в края на годината.

Повече информация и данни от изследването „Лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ и здравни заведения“ са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=58) и на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Здравеопазване“.